

Jsem rád, že jsem ho nevolil

Když politici ustoupí do pozadí a národ se vynoří jako celek, pak můžeme sdílet Obamovo „Nejste opuštěni“ jako naše vlastní poslání trpce zkoušenému lidu Haiti.

S Obamou žiji od léta 2008.

Tehdy jsem vnímal jeho nakažlivou rétorikou podobně. Imponoval mi jeho přednes a charizma, i hesla jako „Změna“ nebo „Ano, my můžeme“. Mohl jsem ho volit.

Milan Zelený
ekonom
žijící v USA

Nevěděl jsem ještě, že s sebou všude vozí čtecí zařízení, plete si slova a slibů s akcí a neumí rozhodovat. Navíc byl advokátem pro ACORN, korupci prolezlou občanskou iniciativu, jež nutila toxické hypotéky lidem, kteří je nemohli splácet.

Již v září 2008 jsem se rozhodl, že Obamu volit nebudu. Jeho slova byla prázdná a slibům chyběla věrohodnost. Zůstal mi však sympatický a jeho zvolení jsem vítal.

V New Jersey bylo mé rozhodnutí divné v tom, že jeho zvolení bylo jisté a můj hlas pro McCaina zcela zbytečný. Volil jsem tedy sám sebe a rovný pohled ráno do zrcadla. Po-

vzbudila mě Sarah Palinová, která notně vystrašila Obamovu kampaň: jejich mediální útoky proti ní byly tak hloupé a degradující, že Obama skončil jen s polovinou přímých hlasů.

V listopadu 2009 se Obama do New Jersey vrátil (sedmkrát po sobě), aby při volbách zachránil demokracického guvernéra. Nezachránil. Prohrál i ve Virginii. Prohrál olympiádu pro Chicago. V neděli křičel v Bostonu „Chceme vrátit naše peníze!“ – když předtím rozdával bankám a pojišťovně na sta miliard našich peněz. „Zbláznil se?“ ptají se Američané. Tenhle článek píše před úterními volbami v Massachusetts, kde hrozilo, že křeslo po zemřelém senátorovi Edwardu Kennedym by mohl v téhle demokratické baště vyhrát republikán. To by byl konec obamismu.

Prezident bojuje o svůj politický život. Veškerá politika, alespoň v USA, je stále ještě lokální; Barack nestačí pendlovat a hasit.

Paradox: dobře, že vyhrál

Paradoxně se domnívám, že jeho zvolení bylo pro USA dobré. Tlak Evropy byl nenávistí k Bushovi politicky neúnosný a změna byla žádoucí. Věčná osočování z rasismu byla negována inaugurací prvního černého prezidenta. Udělení Nobelovy „za nic“ evropské tlaky jen

potvrdilo – Amerika se za takové „ocenění“ styděla. Máme černého prezidenta, pocit historické viny opadl a načas bude klid. Ještě nás čeká *cherchez la femme* do Bílého domu (Sarah slibnější než vyhořelá Hillary) a pak rychle pryč od „politické korektnosti“, zpět ke zdravému rozumu. Dnes by Obamu volilo o hodně míň Američanů...

Ekonomovo úpění

Jako ekonom jsem pod Obamou úpěl. Začalo to takzvanou tvorbou pracovních míst, rychle nahrazenou tvorbou a zachránou, pak záchranou a tvorbou a nyní již jen záchranou. Úkolem vlády není zachraňovat místa, které trh odmítá. Úkolem vlády je chránit tržní podmínky, které umožní novou práci vytvořit. Politik však raději „zachraňuje“, protože to nelze měřit: Co jste zachránili? Vše, co zůstalo. Nová tvorba: nula. Míra změny: nula.

Další rána přišla jmenováním Clintonových pohrobků, keynesiánců a friedmanovců, kteří na krizi zadělávali: jde o lidi jako Summers, Geithner, Bernanke, Romer a podobně, kteří jsou schopni pouze utrácet miliardy, zadlužovat národ, zadělávat na inflaci a odměňovat své politické mecenáše. Amerika začala šířit nákazu devastujícího socialismu.

Vynořili se dokonce ekonomové

nazývající válku keynesiánským stimulem. Proč tedy neinscenovat v Tichomoří každých pět let válku, potopit nejdražší křižníky, letadla, děla a tanky – a nechat vojáky na břehu, aby odpálili ohňostroje a tleskali nové prosperitě?

Upěl jsem, když Obama vyhlásil šrotovné na nákup elektromobilů – a všechny peníze šly do nákupu golfových vozíků. Moudrost a soudnost: nula.

Dnes již neupím. Bohatnout nelze šetřením (ani utrácením), ale pouze správnou investicí do produktivní budoucnosti. Obamova popularita se propadá a demokracie ztrácí místní volby. Arogance socialistické reformy zdravotnictví selhala, šíření viru eurosocialismu se zadrželo odporem zdola. Prezident Obama promarnil historickou příležitost k tvorbě nové společnosti, inovačního kapitalismu a lepší budoucnosti. Pokračovat v Bushově politice není změna – a změny je dnes v USA třeba nejvíce.

Bylo správné, že jsem nevolil Obamu; ten ranní pohled do zrcadla za to stojí. Američané sice zaváhali, ale ne nadlouho.

Milan Zelený (68) působí na Fordham University v New Yorku, ale také na univerzitách ve Zlíně, Číně, Indii a na Tchaj-wanu. Přeš 25 let vede mezinárodní časopis Human Systems Management.

Obama po roce:
Jak ho po dvanácti měsících v Bílém domě vidí dva Češi, ekonom a politolog, kteří působí jako profesori v Americe?

FOTO: AP

Čtyři body, jež mu slouží ke cti

Když Barack Hussein Obama před rokem nastoupil do Bílého domu jako 44. prezident, drtivá většina amerických občanů ho vítala s pocitem euforie a obrovských očekávání, jak bude v politice realizovat své volební heslo „Změna, které můžeme věřit“. V průzkumech veřejného mínění renomované firmy Gallup měl v lednu 2009 podporu u 68 procent veřejnosti, čímž se zařadil mezi pět nejpopulárnějších poválečných prezidentů.

Michael Kraus
politolog
žijící v USA

V lednu 2010, po jednorozčím působení v prezidentské funkci, Obamova podpora u veřejnosti klesla na 47 procent. Tímto výsledkem se Obama spolu s Geraldem Fordem dostal ve stejném žebříčku na poslední místo. Co znamená tak hluboký propad? Jak si ho můžeme vysvětlit? Zaslouží si Obama vůbec nějaký kredit?

Odpověď na první otázku zní: nic moc.

Stačí si připomenout, že prezident George W. Bush se po jednorozčím působení v Bílém domě těšil 84procentní podpoře svých společníků – vůbec nejvyšší v poválečném období. Ale na konci svého prezidentování se v očích veřejnosti stal velmi nepopulárním a mnoha odborníky byl považován za nejhoršího prezidenta v amerických ději-

nách. Takže pokles Obamovy podpory nemusí znamenat vůbec nic. Americká politologie navíc došla k závěru, že prezidentova popularita u širší veřejnosti nemá prakticky žádný vliv na realizaci cílů jeho administrativy – ta závisí téměř zcela na stavu sil ve Sněmovně reprezentantů a v Senátu, kde mají demokraté poměrně silnou většinu. Z tohoto pohledu bude nejdůležitější Obamova podpora u voličů v listopadu, kdy mu Američané nepřímo vystaví vysvědčení v podobě voleb do Sněmovny reprezentantů a třetiny Senátu.

Ale jak si vysvětlit Obamův zdánlivě rychlý propad?

Je to ekonomika, hlupáku

Rozhodující roli tu hraje hluboká nespokojenost se stavem americké ekonomiky. „Je to ekonomika, hlupáku!“ zněl volební slogan Billa Clintona v roce 1992. V USA se v posledních měsících nezaměstnanost vyšplhala nad deset procent. To znamená, že lidí bez práce je téměř nejvíce za posledních třicet let: 15 milionů Američanů nemá místo, další čtyři miliony se staly obětí reálnitní bubliny a jejich nemovitosti spadají do bankrotového řízení. Důžno připomenout, že ekonomická recese a finanční krize byly součástí odkazu Bushovy administrativy: už před rokem se nezaměstnanost blížila k osmi procentům.

Zatímco Clinton v roce 2001 zanechal Bushovi ve státní pokladně přebytek 236 miliard dolarů, Bush zadlužil státní rozpočet účtem ve výši 1,3 bilionu dolarů a vedl dvě

války, aniž za ně zaplatil. A byla to Bushova administrativy, která koncem roku 2008 (v obavě, že se zhroutí finanční systém) poskytl bankéřům na Wall Streetu a zadluženým firmám jako AIG vládní záchranné subvence v rozsahu 700 miliard dolarů. Jenže v americké politice má paměť ještě kratší nohy než jinde, a proto se republikánům a jim spřízněným médiím daří prezentovat Obamu jako člověka odpovědného za ekonomickou krizi.

Zatímco levice ho kritizuje kvůli stavu nezaměstnanosti, pravice ho zase maluje jako socialistu, jehož vláda se zmocnila hospodářství, znárodnila automobilový průmysl a masivně intervenovala (kolabující) trhu nemovitostí. Média a blogosféra jsou dnes nástrojem zloby a deziluze lidí, u kterých selhání politické elity vyvolalo hlubokou ztrátu důvěry. Je příznačné, že ani demokraté, ani republikáni se nehlásí k odpovědnosti za obrovský schodek ve státním rozpočtu.

S tím úzce souvisí dvě nepopulární války, které Obama zdědil po Bushovi. Dnes mají Američané 120 tisíc vojáků v Iráku a dalších 100 tisíc v Afghánistánu. Soukromé firmy, placené z amerických daní, tam zaměstnávají ještě větší počet (nejen amerického) civilního personálu. Jen vloni v Afghánistánu zahynulo 498 Američanů a v Iráku dalších 141. Obama hodlá válečné tažení v Iráku letos ukončit a rozhodl dočasně navýšit počet amerických vojsk v Afghánistánu, jak slíbil během své volební kampaně. Ani

toto rozhodnutí mu nepřidalo na popularitě.

Proč si zaslouží kredit

Zaslouží si Obama nějaký kredit? Bezsporně, a to především ve čtyřech oblastech. Zaprvé, objevuje se řada signálů, že Obamova administrativy zlomila vaz finanční krizi. Americká ekonomika opět roste, recese končí, a od loňského března se prudce oživily finanční trhy. Zadruhé, Obama nově definoval základní cíle americké zahraniční politiky a prosadil multilaterální styl diplomacie. „Světová válka proti teroru“ už není hlavním posláním americké role ve světě a islám není hlavním nepřitelem. Zatřetí, Obamova osobní popularita v zemích Evropské unie, v Jižní Americe, ale i v arabském světě otevírá nový prostor pro diplomatická řešení akutních problémů. Letos se ovšem ukáže, do jaké míry může být realizace nových cílů USA na Blízkém východě, v Afghánistánu, i ve vztahu s Íránem, úspěšná. A začtvrté, systémová reforma zdravotnictví, Achillova pata americké politiky a jedna z hlavních priorit všech amerických poválečných prezidentů (demokratů), je na pokraji schválení americkým Kongresem. Pokud se podaří tuto reformu prosadit – i v jejím nedokonalém dnešním stavu – bude to historická událost. A hlavní politický kredit získá prezident Obama, jehož autorita tím velmi posílí.

Michael Kraus (61) je profesorem politikologie na renomované Middlebury College. Byl poradcem prezidentského kandidáta Jana Švejnara.

od 1. ledna 2010

cee'd

od 224 980 Kč*

soul

od 254 980 Kč*

Rio

od 174 980 Kč*

picanto

od 144 980 Kč*

Nyní skvělé novoroční slevy až 165 000 Kč!

KIA

KIA MOTORS
The Power to Surprise™

www.kiamotors.cz